

ADVIES VERANDERENDE WERKWIJZEN

PROVINCIALE STATEN ZEELAND

Presidium 19 maart 2019

Eindadvies

Statengriffie, d.d. 19 maart 2019

1. Uitgangspunten

In overleggen van de Werkgroep Duaal Functioneren en de Adviesgroep Agenda is teruggekeken op de gevolgde werkwijzen in de afgelopen vier jaar en zijn wensen voor verandering van werkwijzen van Provinciale Staten besproken. Om het beeld van de mogelijkheden te verrijken zijn werkbezoeken gebracht aan de provincies Fryslân en Noord-Brabant. In het Stamppotoverleg medio december van afgelopen jaar is getoetst of de uitgangspunten werden herkend.

Provinciale Staten heeft drie verschillende rollen: de volksvertegenwoordigende rol, de kaderstellende rol en controlerende rol. Optimaliseren en (door)ontwikkelen van deze rollen staan centraal bij de voorstellen in dit advies om de werkwijzen van Provinciale Staten voor de komende Statenperiode op onderdelen aan te passen en verder te ontwikkelen.

De voorgestelde wijzigingen in vergaderstructuur en werkwijzen van Provinciale Staten zijn tot stand gekomen in het licht van onderstaande algemene uitgangspunten:

- De volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol die aan Provinciale Staten zijn toebedeeld kunnen zodanig worden uitgevoerd dat op een goede manier invulling wordt gegeven aan het duaal bestel.
- De aangepaste vergaderstructuur en werkwijzen biedt Provinciale Statenleden meer ruimte en tijd om de volksvertegenwoordigende rol in de samenleving in te vullen.
- Provinciale Staten kunnen regie voeren, (mede)richting bepalen en ex-ante en ex-post monitoren op met elkaar samenhangende provinciale strategische (middel)lange termijn opgaven.
- De nieuwe vergaderstructuur en werkwijzen dragen eraan bij dat de vergaderingen van Provinciale Staten levendiger zijn en uitnodigen tot debat en interactie.
- Provinciale Staten zien de drie gewenste beleidssporen (strategische opgaven, grote projecten, reguliere beleidsopgaven), de daarbij passende werkvormen en sturing alsmede het BOB model (beeldvormend, oordeelsvormend, besluitvormend) meer herkenbaar terug in de agendering.

2. Veranderende context

Ook Zeeland ontwikkelt zich in de komende jaren verder als netwerksamenleving. De Provincie Zeeland werkt vanuit duaal functioneren aan de veranderende rollen van de overheid, waarin er naast gebruikelijke vormen ook vanuit netwerksturing samen met partners aan maatschappelijke opgaven wordt gewerkt. Hiervoor heeft Provinciale Staten in november 2012 een kader reguliere beleidsopgaven (ref 12022428), in juni 2016 een kader grote projecten (ref. 16007485), in december 2017 een handreiking netwerksturing (ref. 17026286) en in oktober 2018 vier notities over netwerksturing en een gebundelde kaderstellende notitie (ref. 18924143) vastgesteld. In het najaar van 2018 is aan de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur op basis van de kadering netwerksturing gevraagd om te onderzoeken wat de politieke betekenis van netwerksturing is en welke institutionele gevolgen deze sturing heeft voor de verhoudingen in het politiek-bestuurlijke systeem. Daarbij staat centraal welke lessen er naar aanleiding van de concrete ervaring met netwerksturing¹ zijn over de betekenis en de gevolgen van netwerksturing voor de politiek in de provincie Zeeland.

Geconcludeerd kan worden dat netwerkend werken geen alternatief is voor ‘gewoon’ werken. Het staat naast andere vormen van werken, die er onverminderd toe doen. De kunst is om te herkennen

¹ Essay “Expliciete politiek Politiek en netwerksturing in de provincie Zeeland”(NSOB, maart 2019)

welk vraagstuk op welke manier het beste kan worden aangepakt. PS moet hierop in kunnen spelen. Daartoe zijn werkwijzen nodig die naast de gebruikelijk werkvormen beantwoorden aan de dynamiek die met netwerksturing gepaard gaat. Focus op proces, inhoud, netwerk en fasering verschillen immers per opgave en de provincie kan binnen één opgave ook meerdere rollen vervullen. Bovendien kan de rolinvulling in de loop van de tijd verschuiven en is er veelal geen enkelvoudige keuze tussen deze rollen te maken. Het vergt een goed samenspel tussen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten, ambtelijke organisatie en samenleving. NSOB concludeert dat de provincie Zeeland het werken met netwerksturing politiek verder kan normaliseren. Het vergt het zo inrichten van werkprocessen, procedures en afspraken dat het primaat van de politiek ook bij netwerksturing geborgd is.

NSOB betoogt dat Provinciale Staten als hoogste bestuursorgaan binnen de provinciale context voor een bepaalde opgave een expliciete keuze voor netwerksturing moeten maken en ook de vorm waarin en werkwijze waarop (rollen, timing, manieren). Dit vereist volgens NSOB een doorontwikkeling en structurele en systematische verankering in de werkwijzen van de Staten en de ambtelijke organisatie alsmede een regelmatige reflectie door de Staten zelf, tussen de Staten en het College en op het niveau van het netwerk.

De verworven inzichten vanuit het terugkijken op de gevolgde werkwijzen in de diverse gremia in de afgelopen vier jaar, de inspiratie opgedaan tijdens diverse werkbezoeken aan medeoverheden en de resultaten uit het onderzoek van NSOB sterken Provinciale Staten in de behoefte vanuit haar diverse rollen de samenhang der dingen beter te kunnen duiden en tijdig te kunnen (bij)sturen. Een dynamische Strategische Opgaven Agenda voor de (middel)lange termijn kan hiertoe bijdragen.

3. Onderverdeling

De wijze waarop beleid wordt vormgegeven is onder meer afhankelijk van het type maatschappelijk vraagstuk en de rollen die de provinciale overheid daarbij speelt. Ofwel vanuit de wettelijke context of vanuit keuze. Afhankelijk van het maatschappelijk vraagstuk of soort beleid wordt een van de drie onderstaande sporen gevolgd. Hierbij kan volgens het BOB model met verschillende werkvormen aan de beleidsvoorbereiding, c.q. besluitvorming worden gewerkt. De kunst is om te herkennen welk onderwerp op welke manier het beste kan worden aangepakt. Daarvoor zijn verschillende typen afwegingen relevant.

Voorstel:

Werk volgens drie sporen, waarin een deel van de werkvormen aansluit bij de bestaande aanpak van Provinciale Staten:

Spoor 1: Strategische Opgaven Provinciale Staten

Spoor 2: Grote Projecten

Spoor 3. Reguliere Beleidsopgaven

Spoor 1: Strategische Opgaven Agenda Provinciale Staten

Strategische Opgaven zijn grote maatschappelijke opgaven die bestuurlijk complex zijn. Ze gaan in de regel meerdere commissies aan, bestrijken een (middel)lange termijn periode en de Provincie is voor de realisatie deels afhankelijk van medeoverheden en/of andere partijen. Per (Staten)periode worden er drie tot vijf Strategische Opgaven voor de (middel)lange termijn benoemd. Huidige voorbeelden van Strategische Opgaven voor de (middel)lange termijn zijn de implementatie van het Klimaatakkoord (o.a. Regionale Energiestrategie, Regionaal Mobiliteitsprogramma, Zeeuwse Agenda

Toekomst Landelijk Gebied) en de implementatie van de Omgevingswet (o.a. Omgevingsvisie, Digitaal Stelsel Omgevingswet).

Strategische Opgaven voor de (middel)lange termijn lenen zich veelal goed voor een interactieve procesaanpak met het netwerk, communicatie en informatie passend bij burgerparticipatie en overheidsparticipatie en systematisch en/of tussentijds (laten) monitoren, bijsturen en ex-ante en ex-post onderzoeken van waardering voor processen, proeftuinen en initiatieven met/door derden. Op deze Strategische Opgaven wordt door Provinciale Staten de focus gelegd. Op basis van (een deel van) de volgende criteria kan worden vastgesteld of een vraagstuk een Strategische Opgave voor de Strategische Opgaven Agenda van Provinciale Staten is:

- Bestuurlijk complex en onontgonnen terrein met groot politiek-bestuurlijk afbreukrisico;
- Grote impact op de Zeeuwse samenleving;
- Behoeft aan integrale sturing ten behoeve van externe en interne samenhang;
- Multidisciplinair, programma-, portefeuille- en commissie overstijgend;
- Onverwacht vraagstuk van strategisch belang;
- Ingrijpende wijziging van rijksbeleid;
- Meerjarig.

De Strategische Opgaven van de Strategische Opgaven Agenda van Provinciale Staten worden niet in één van de vaste commissies Ruimte, Economie of Bestuur behandeld, maar in een gezamenlijke (thematische) Commissie. Dit betekent dat naast de bestaande inhoudelijke Commissies (Ruimte, Economie, Bestuur en Audit), gecombineerde (thematische) Commissievergaderingen worden georganiseerd voor de inhoudelijke behandeling van de onderwerpen op de Zeeuwse Strategische Opgaven Agenda van Provinciale Staten. In de onderstaande tabel worden verschillende stappen in een opgavencyclus weergegeven. Bij Strategische Opgaven moet er rekening mee worden gehouden dat de beleidstappen elkaar niet altijd successievelijk opvolgen, maar deels cyclisch of iteratief kunnen zijn. Dat wil zeggen dat de hieronder voorgestelde fasen elkaar niet persé logisch opvolgen. Provinciale Staten moeten zich ervan bewust zijn, dat zij gedurende de opgavencyclus meerdere rollen vervullen en de rollen gedurende het proces kunnen wijzigen, bijvoorbeeld wanneer er een nieuwe beleidsfase aanvangt of er tussentijds door medeoverheden en/of partijen wordt geïntervenieerd. Dit vergt inzicht in de diverse rollen en de samenhang der dingen om te kunnen duiden en tijdig te kunnen (bij)sturen. De voorgestelde cyclus ziet er als volgt uit:

Doel	Agendering	Richting geven	Kaders stellen	Controleren	Evalueren
Opgavencyclus					
Vorm	Notitie netwerksturing inclusief rollen en krachtenveldanalyse (Statenvoorstel)	Hoofddlijnen Notitie of Richtingen Notitie (Statenvoorstel)	(Opgaven)voorstel (Statenvoorstel)	(Tussen)rapportage (Actieve informatie) of (Statenvoorstel)	Evaluatierapport (Actieve informatie) of (Statenvoorstel)
Rollen Provinciale Staten	Stemmen in met start en aanpak proces en de PS rollen in het proces	PS geven wensen en bedenkingen en stellen op basis van alternatieven en/of scenario's tussentijdse opgavenkoers vast	PS stellen formele opgaven kader vast	PS nemen (tussentijds) kennis van het uitgevoerde bestuur en beoordelen (tussentijds) en stellen zo nodig (tussentijds) kaders bij	PS nemen kennis van resultaten en beoordelen en stellen zo nodig kaders bij.

Spoor 2. Grote Projecten

Naar aanleiding van de adviezen van de onderzoekscommissie N62 Sloeweg is het "Kader Grote Projecten"² opgesteld. Doel hiervan was om Provinciale Staten beter in positie te brengen voor de uitvoering van hun kaderstellende en controlerende rol. Om te bepalen of een opgave onder het kader grote projecten valt, is een adviesmodel opgesteld met de volgende variabelen:

1. Doorlooptijd
2. Imago
3. Kosten van het project
4. Politieke gevoeligheid
5. Bestuurslaag waar het project invloed op heeft
6. Mate van bestuurlijke complexiteit
7. Ervaring met soortgelijke projecten

Op grond van dit model wordt een advies uitgebracht of een project klein, middel of groot is. Uiteindelijk is het aan Provinciale Staten om te bepalen of een project daadwerkelijk als groot wordt aangemerkt. Voor de aansturing van projecten wordt de volgende fasering gehanteerd:

Initiatief	Het idee
Definitie	Wat moet er gebeuren
Ontwerp	Hoe moet het gebeuren
Voorbereiding	Hoe moet het gemaakt worden
Realisatie	Uitvoeren
Nazorg	Gebruiken en in stand houden

Er zijn vier momenten waarop door Provinciale Staten cruciale besluiten genomen worden over een Project, namelijk bij elke fase overgang. Dit zijn niet alleen de momenten om de stand van zaken van het Project op te nemen en het eindfase document op te stellen, maar ook om tussentijds opnieuw te kijken naar de fases die nog moeten komen. Door middel van een startnotitie wordt de doelstelling van het project en het benodigde voorbereidingskrediet voorgelegd aan Provinciale Staten. De eerste besluiten hebben betrekking op het starten (van de volgende fase) van het project en het beschikbaar stellen van de daarvoor benodigde middelen, waaronder het krediet.

Dan volgt de kaderstelling waarbij Provinciale Staten de beheersaspecten van het project, het benodigde budget, de looptijd en de scope moeten goedkeuren. Daarna is het een bevoegdheid van

² Provinciale Staten kunnen er in gevallen die zich daarvoor lenen ook voor kiezen een groot project door middel van netwerksturing op te laten pakken.

Fasering projecten en besluitvorming

Gedeputeerde Staten om het nader uitgewerkte projectplan vast te stellen. Provinciale Staten worden per kwartaal geïnformeerd over de stand van zaken van de grote projecten.

Spoor 3. Reguliere beleidsopgaven

De reguliere beleidsopgaven worden zoals gebruikelijk in lijn met het BOB model toebedeeld aan de commissies Ruimte, Economie en Bestuur. Deels door onderwerpen te benoemen en deels door specifieke afspraken te maken over de agendering. In principe volgen deze beleidsopgaven de reguliere beleidscyclus. Het samenvoegen van start en kadernota kan per geval overwogen worden. Indien er sprake is van samenvoeging van nota's, vereist dit expliciete besluitvorming van Provinciale Staten vooraf:

- Startnota: Wat is het probleem en welke tijd is er nodig om tot een oplossing te komen?
- Kadernota: Wat kan er bereikt worden en waaraan kan getoetst worden of alles bereikt is en wat gaat dit kosten? Start- en kadernota worden vaak gecombineerd.
- Beleidsnota: Wat is de oplossing, wat kost het, wat gaan we daarvoor doen en wanneer is de oplossing bereikt?
- Evaluatienota: Wat is er bereikt, wat heeft het gekost en wat moet er bijgesteld worden?

Provinciale Staten kunnen in voorkomende gevallen ook besluiten een reguliere opgave door middel van netwerksturing te laten oppakken.

4. Aanpassing in werkwijzen

De drie hierboven geschetste sporen geven richting aan de doorontwikkeling van de werkwijzen van Provinciale Staten en de manier waarop Commissies en Werkgroepen hun werk doen. Om invulling

te kunnen geven aan de veranderende werkwijzen wordt er voor diverse gremia een wijziging voorgesteld.

4.1 Presidium

In het monisme werd de agenda van Provinciale Staten bepaald door alles wat er in Gedeputeerde Staten werd besproken. Met de invoering van het duaal bestel in 2003 kregen Gedeputeerde Staten meer en andere bevoegdheden. Provinciale Staten werd verantwoordelijk voor de eigen agendavoering (en huishouding). Hiertoe werd er een Presidium ingericht.

Het Presidium draagt zorg voor het functioneren van Provinciale Staten in het duaal bestel en neemt daarvoor uitvoerende besluiten binnen door Provinciale Staten vastgestelde kaders. Ook bereidt het Presidium door Provinciale Staten te nemen besluiten voor waar het gaat om organisatie en huishouding van Staten. Het Presidium is een Commissie (op grond van artikel 82 PW) waarin leden van Provinciale Staten zitting hebben.

Het Presidium bereidt de voorlopige agenda's voor Provinciale Staten en de Statencommissies voor en wordt sinds 2016 geadviseerd door de tijdelijke Adviesgroep Agenda (zie 4.2 en 4.3). Daarnaast is het Presidium onder meer belast met het vaststellen van het vergaderschema voor Provinciale Staten en de Statencommissies. Ook het jaarlijks voeren van een klankbordgesprek met de commissaris van de Koning behoort tot de taken.

Het Presidium bestaat uit de voorzitter van Provinciale Staten en de fractievoorzitters die zich kunnen laten vervangen door een lid van hun fractie. Het Presidium wordt ondersteund door de statengriffier (of een plaatsvervanger) en een commissiegriffier en/of adviseur.

Voorstel:

Kies voor de benaming "Presidium" voor het gremium dat zich bezighoudt met de huishoudelijke en organisatorische zaken van Provinciale Staten;

Schrap voor de duidelijkheid de aanduiding fractievoorzitters overleg uit het RvO van de Provinciale Staten van Zeeland;

Stel het Presidium in als een Commissie ex art 82 Provinciewet, dit mede gelet op de te houden klankbordgesprekken en codificeer de taken en bevoegdheden

Stel een Agendacommissie in die adviseert aan het Presidium over de (strategische) agenda van Provinciale Staten (zie 4.3)

Op grond van de in dit advies geschetste veranderende werkwijzen wordt een aantal van de taken van het Presidium voorbereid in andere commissies dan wel werkgroepen. Het gaat hierbij onder meer om het beheren van de strategische agenda en het bewaken van het functioneren van het duaal stelsel.

4.2 Adviesgroep Agenda

Op 16 december 2016 is besloten om een tijdelijke Adviesgroep agenda in te stellen. Drie fractievoorzitters met ondersteuning uit de griffie en in aanwezigheid van de secretaris maken deel uit van deze Adviesgroep. Doel is dat deze Adviesgroep het Presidium in staat stelt om meer regie op de agenda's te kunnen voeren en de (voorlopige)agenda's vast te stellen. Voor een goed

functioneren van de Adviesgroep Agenda is inzicht in toekomstige ontwikkelingen van belang. Inzicht in de planning van beleidsstukken vormen daarvoor de basis.

De Adviesgroep Agenda houdt zich bezig met de keuze van onderwerpen voor 'beeldvormende' bijeenkomsten, adviseren over rechtstreekse agendering van voorstellen bij Provinciale Staten (d.w.z. zonder Commissiebehandeling, creatief omgaan met de verschillende stappen in de beleidscyclus en verminderen van de 'doorlooptijd' waardoor snellere besluitvorming mogelijk is.

De Adviesgroep Agenda constateert dat het lastig dan wel onmogelijk is gebleken om agendering van aangekondigde beleidsvoorstellen te vervroegen (eerder in Provinciale Staten is moeilijk te realiseren). Vaak is het ook onwenselijk geplande voorstellen op een later moment te agenderen. Dat heeft onder andere te maken met termijnen van inspraak of data waarvoor de Provinciale Staten een plan vastgesteld moeten hebben. Kortom: de omvang van vergaderagenda's en de vergaderduur blijkt beperkt beïnvloedbaar. Dit betreft zowel Staten- als Commissievergaderingen.

Bij het instellen van de Adviesgroep Agenda is bepaald dat het gaat om een tijdelijke werkgroep. De bestaansduur van de Adviesgroep is niet bepaald.

Voorstel:

Hef de Adviesgroep Agenda op en stel een nieuw gremium Agendacommissie in.

4.3 Agendacommissie

Om Provinciale Staten beter in staat te stellen om de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol die aan haar is toebedeeld uit te voeren, is het belangrijk dat Provinciale Staten meer grip krijgen op en regie kunnen voeren over de eigen (strategische) agenda. Stel hiervoor een Agendacommissie in.

De Agendacommissie bewaakt efficiënte en onderling uniforme werkwijzen van de Statencommissies en adviseert het Presidium bij het opstellen van de agenda's. Ook bewaakt en adviseert de Agendacommissie het Presidium over de strategische opgaven agenda van Provinciale Staten. Adviseren over verkorten en versnellen van beleidstrajecten en beleidscyclus en creatief omgaan met de verschillende stappen in de beleidscyclus alsmede voorstellen doen over de vergaderorde behoort ook tot de mogelijkheden.

De Agendacommissie bestaat uit minimaal vier en maximaal zes leden. Uitgangspunten voor de samenstelling van de leden van de Agendacommissie zijn: minimaal twee leden uit het Presidium, een evenwichtige verdeling tussen coalitie en oppositie, leden van de commissie hebben zo min mogelijk dubbelfuncties. In de commissie hebben in ieder geval zitting de vicevoorzitter van Provinciale Staten, (een) commissievoorzitter(s) of plaatsvervangend commissievoorzitter(s).

De Agendacommissie wordt ondersteund door de statengriffier (of een plaatsvervanger), een commissiegriffier, een statenadviseur en de secretaris (of een plaatsvervanger). De commissiegriffiers en de statenadviseurs kunnen onderling rouleren.

Voorstel:

Stel een Agendacommissie in. Doel van deze wijziging is het zorgdragen voor flexibele, onderling evenwichtige en efficiënte agendering van thema's en onderwerpen in gecombineerde en enkelvoudige Commissies. De Agendacommissie komt iedere vergadercyclus in de week voorafgaand aan de eerste Commissie (gecombineerde (thematische) Commissie, dan wel Commissie Ruimte, Commissie Economie of Commissie Bestuur) en na de laatste samen.

4.4 Werkgroep Duaal functioneren en Werkgroep Netwerksturing

Op 16 december 2016 is tevens besloten om een Werkgroep Duaal Functioneren in te stellen. In de eerste plaats was het doel van de Werkgroep om te investeren in de onderlinge relatie en cultuur tussen PS en GS. Op 16 december 2016 is echter besloten dat de onderlinge relatie tussen PS en GS niet in een speciale werkgroep besproken dient te worden, maar in het reguliere overleg tussen de fractievoorzitters en de leden van GS. Vanuit Provinciale Staten is destijds aangegeven dat het niettemin zinvol is om in de Werkgroep Duaal functioneren na te denken over de toekomstige werkwijzen van Provinciale Staten. Voor zover er raakvlakken zijn met GS kan de Werkgroep één of twee gedeputeerden vragen hierover mee te praten.

Na de presentatie van de rekenkamerbrief over netwerksturing in juni 2017, werd er door een voorbereidingsgroep uit Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten een bijeenkomst voorbereid over netwerksturing. Deze groep heeft zich na deze bijeenkomst op 27 oktober 2017 ontwikkeld tot de bestuurlijke werkgroep netwerksturing. De werkgroep bestond uit drie statenleden, twee gedeputeerden en werd ondersteund door een adviseur van de staten en een strategisch adviseur. Deze werkgroep heeft onder meer de handreiking netwerksturing besproken voor behandeling in Provinciale Staten en over de eerste vier netwerknotities van gedachte gewisseld. De begeleiding van de evaluatie netwerksturing in het voorjaar van 2019 is ook door de werkgroep begeleid.

Bij het instellen van de werkgroep Duaal Functioneren is bepaald dat deze tijdelijk was. De bestuurlijke werkgroep Netwerksturing was naar de aard ook tijdelijk. De bestaansduur van de Werkgroepen is niet bepaald.

Voorstel:

Hef de Werkgroep Duaal Functioneren en de Werkgroep Netwerksturing op en stel een nieuw gremium Adviesgroep Veranderende Werkwijzen in.

4.5 Advieswerkgroep Veranderende Werkwijzen Provinciale Staten

Om Provinciale Staten in staat te stellen regie te kunnen voeren op de eigen Strategische Opgaven Agenda is het belangrijk de daartoe benodigde werkwijzen door te ontwikkelen. Stel hiervoor een Advieswerkgroep Veranderende Werkwijzen Provinciale Staten in.

De Advieswerkgroep heeft als doel om vanuit een “leren door doen aanpak” veranderende werkwijzen van Provinciale Staten door te ontwikkelen. De Advieswerkgroep brengt de resultaten van de opdracht uit in adviezen aan het Presidium.

De Advieswerkgroep bestaat uit minimaal vijf en maximaal zeven statenleden, waarvan minstens twee leden uit het Presidium. Indien er raakvlakken zijn met veranderende werkwijzen van Gedeputeerde Staten zal de Advieswerkgroep in overleg treden met Gedeputeerde Staten en/of Gedeputeerde Staten uitnodigen mee te doen.

De Advieswerkgroep wordt ondersteund door de statengriffier (of een plaatsvervanger), een statenadviseur en/of een commissiegriffier die onderling kunnen rouleren.

Voorstel:

Stel een Advieswerkgroep Veranderende Werkwijzen Provinciale Staten in. Doel van deze wijziging is het zorgdragen voor het door ontwikkelen van de veranderende werkwijzen om in de netwerksamenleving de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rollen goed uit te kunnen voeren.

4.6 Commissies**Indeling Commissies**

Er bestaan nu drie vaste Commissies (Ruimte, Economie en Bestuur) die iedere vergadercyclus terugkomen. Naast de drie vaste reguliere Commissies zijn er nog de Auditcommissie, de Commissie Integriteit, de Werkgeverscommissie en de Programmaraad van Rekenkamer.

De werkdruk in de Commissies Ruimte, Economie en Bestuur wisselt door de jaren heen. Een goede balans is wenselijk. Het is gebruikelijk om na de verkiezingen een voorstel te doen voor de toedeling van onderwerpen naar de Commissies.

Voorstel:

Deel na de verkiezingen onderwerpen toe aan de Commissies rekening houdend met een evenwichtige verdeling tussen de Commissies en een eventuele verandering van naamgeving die aansluit bij de inhoudelijke thematiek van de Commissie. Ondervang structurele disbalans in werkdruk die tussentijds ontstaat via bijsturing door de Agendacommissie.

Commissie Strategische Opgaven

Voor de inhoudelijke behandeling van de Strategische Opgaven van de Provinciale Staten Agenda voor de (middel)lange termijn is het van belang om deze niet in te delen in een vaste Commissie (Ruimte, Economie of Bestuur), maar afhankelijk van het thema in een Gecombineerde Commissie. De Strategische Opgaven die hier behandeld worden, hebben immers het kenmerk dat ze de thematiek van één of meerdere Commissies overstijgen. Deze aan de Strategische Opgaven gekoppelde Gezamenlijke Commissie wordt met een vaste maandelijkse frequentie ingepland in de vergadercyclus. Omwille van het houden van de strategische(middel)lange termijn focus gaat het om het kiezen van drie tot vijf Strategische Opgaven. Deze Commissie Strategische Opgaven heeft in tegenstelling tot de reguliere Commissies een thematisch karakter. Samenstelling in aantal is gelijk aan andere Commissies en kan afhankelijk van het thema wisselen van samenstelling.

Voorstel:

Deel na de verkiezingen drie tot vijf Strategische Opgaven voor de (middel)lange termijn toe aan de Strategische Opgaven Agenda van Provinciale Staten en daarmee aan de Commissie Strategische Opgaven van Provinciale Staten

4.7 Parallele sessies en volksvertegenwoordigende rol

Provinciale Staten hebben de expliciete wens uitgesproken om meer ruimte te creëren voor de volksvertegenwoordigende rol.

Voorstel:

Speel meer tijd op de statendagen vrij - indien het praktisch haalbaar is- door bijeenkomsten en Commissies parallel te plannen. Dit vraagt wel een goede organisatie en afstemming van woordvoerderschappen in de fracties en afstemming met de griffie. Er worden maximaal twee sessies naast elkaar georganiseerd. De vrijgespeelde tijd kan benut worden voor het vervullen van de volksvertegenwoordigende rol bij de strategische opgaven agenda en het organiseren van

gezamenlijke en/of door de eigen fractie georganiseerde werkbezoeken.

4.8 Burgercommissieleden

Tot nu toe kunnen partijen zonder een direct maximum gebruik maken van burgercommissieleden. De beeldvorming over het aantal burgercommissieleden is verschillend. Op dit moment zijn er 14 burgercommissieleden actief. Uit verschillende overleggen is gebleken dat de wens bestaat om het aantal burgercommissieleden te maximaliseren.

Voorstel:

Iedere politieke partij, *krijgt de mogelijkheid om maximaal één burgercommissielid te laten benoemen*. Overwegingen hierbij zijn dat kleine fracties de mogelijkheid wordt geboden om toch bij iedere bijeenkomst als politieke partij vertegenwoordigd te zijn. En om hen de kans te geven een inhoudelijk kwalitatief goede afweging te maken in de besluitvormende fase. Ook krijgen grotere fracties op deze manier de mogelijkheid om een fractievolger kennis te laten maken met het werk als Statenlid. Een beperking wordt wel als wenselijk gezien mede met het oog op representatieve politieke vertegenwoordiging bij beeldvormende en oordeelsvormende bijeenkomsten.

4.9 Provinciale Staten levendig

Eén van de eerder beschreven uitgangspunten is de wens dat vergaderingen van Provinciale Staten levendiger worden. Ingegeven door ervaringen opgedaan in werkbezoeken aan andere Provincies wordt het volgende voorgesteld:

Voorstel:

Laat stemmingen over behandelstukken op een centraal moment plaatsvinden. Deze wijziging wordt in 2019 nog geëvalueerd. Voordeel hiervan is dat partijen de mogelijkheid krijgen om te overleggen in de wandelgangen. Dit kan eventuele schorsingen over moties en amendementen voorkomen. Door op één vast moment te stemmen, hoeven Provinciale Statenleden niet constant aanwezig te zijn. Wel dienen er nadere afspraken gemaakt te worden over de bezetting per fractie in de Statenvergadering om te voorkomen dat er een lege zaal is of Provinciale Statenleden alleen tijdens stemmingen aanwezig zijn.

Tot slot:

Aanpassen reglementen van orde

Indien Provinciale Staten instemt met de voorgestelde wijzigingen dan worden de reglementen van orde voor Provinciale Staten en de Commissies hierop aangepast.